Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

Quemadmodum testamenta aperiantur inspiciantur et describantur

urn:nbn:de:bsz:31-319110

Visual Library

a ¶ Ver. ergo ſi minorum. Certe ille ver. loquitur i alio caſu. vnde dic ꝙ dictū barto. probaẽ i .l.ſi filius q patri. ſcd̄m vnam lect. quam tenet ibi bar. i. ij. colū. ⁊ ibi ď hoc dixi. ff. ď vul. ⁊ pu.

.l.ij.§.interdū.ver.ergo ſi minorū ſm vnū intellectū. ⁊ .ff.de mi.l.ſed ⁊ ſi ſine.§.ſed ꝙ papi.⁊ ita intelligiẽ per aliquos.l.iul.ff.e.Aut nullo modo adiuit vel ſe īmiſcuit ſed ab initio ſe abſtinuit:⁊ tūc poterit ſubſtitutus habere pupil.ſine paterna:⁊ tūc creditoribus impuberis tm̄ ⁊ non patris teneẽ.ita debet intelligi.l.iul.ff.e.nihil diuinādo. Dy.illud verum:ut ibi dixi.⁊ hoc operareẽ exiſtētia ſui heredis in cōmodū pupilli cui facta eſt ſubſtitutio vt decedat teſtatus.Sed cōtra hoc videẽ ꝙ hereditas paterna ⁊ pupil.habentur ſicut plures portione vni⁹ hereditatis:ut.l.quidā eulogio.C.e.ti.⁊ tunc ſi quis prio habeat partem ex inſtitutione cogiẽ hēre ex ſubſtitutione ⁊ conuerſo:ut.l.ſi tu ex pte.ff.e.ergo ſicut ſi adit paternā cogiẽ hēre pupillarē:ut dictū ē:ita ſi prio adit pupillarē cogitur hēre paternā. Iſta eſt fortis ratio intātū ꝙ iuriſcōſul.iul.hoc dicebat in.d.l.iulia.⁊ arbitror pro certo ꝙ hec fuerit ratio que mouebat eū cum reprehenditur ibi a marcello. Reſpondeo ad dictam rōnem. naꝫ illud ꝙ qui habꝫ paternā cogatur habere pupil.eſt i fauorē pupilli:ut decedat teſtatus.ideo trahit ad ſe pupillarē:ſicut pſ partē hſ ditatiſ paterne.ſed quādo hoc eēt contra volūtatē pupilli:tunc non procederet dicta equiparatio.ita eſt in propoſito:ut ibi dicit tex. repugnat.n. vtilitati pupilli:ut ibi dicitur i tex. Redeo ad uerba dy. Secundo caſu quādo ſolus extraneus inſtitutus ē a patre ⁊ impuberi filio exheredato ſubſtitutus non pōt habere pupil.ſine paterna.quia ad hoc:ut confirmeẽ tab. pupil.oportet adire hereditateꝫ.ita intelligitur.l. ſed ſi plures.§.ſi ex aſſe.ď vul.⁊ pupil.⁊.ff.e.l.queſitū.ad trebel.l.ita tamen.§.qui ſuſpectā. Dy.Sed ſi poneremus iſtū īſtitutū eē minorē:poſſet minor adire paternā ⁊ petere reſtitutionē ⁊ eēnt confirmate tabule pupillares. ⁊ ſic haberet pupilla.ſine paterna. Redeo ad uerba Dy. Tertio caſu quādo ſolus alius filius in poteſtate exiſtēs ē inſtitutus impuberi filio exheredato ſubſtituto ⁊ tunc aut ſe immiſcuit paterne ⁊ nullo modo abſtinuit:⁊ habet vtranqꝫ ſicut extraneus.aut ſe immiſcuit ⁊ poſt īmixtionem ſe abſtinuit per reſtitutionem:⁊ tunc quia tabu. pupil.remanent firme poterit habere pupil.ſine paterna:ut videtur loqui prima facie.l.ſi filius qui patri.ff.de vul.⁊ pupil.Aut ab initio ſe abſtinuit ⁊ nullo modo ſe īmiſcuit.⁊ ille caſus non ē omnino expedit⁹ ſm gl. que ē in.l.quidā eulogio.nam quidā dicunt ꝙ poterit habeẽ pupilẽ.ſine paterna.per.l.cū quaſi.§.ſed ⁊ ſi quis.de fideicōmiſ.liber.Alij dicunt ꝙ illud ſpeciale fauore libertatis.⁊ ideo dicunt ſubſtitutū non poſſe habere pupil. ſine paterna:cum tab.pu.non ſunt confirmate.eo ꝙ nō ē adita hereditas patris:ut.l.ij.§.adeo.ff.de vulg.⁊ pupilla. Tu vero audacter dicas tenendo primā opinionem ꝙ poterit habere pupilla.ſolam.nam ſola abſtinētia ſui heredis abſqꝫ aliqua immixtione ſeu aditione cōfirmat ſubſtitutionem pupillarem ⁊ fideicōmiſſa vniuerſalia que ad ꝯfirmationē aditōeꝫ ſeu īmixtionē reqruntẽ vt.j.ad trebel.l.ita tamē.§.ſi pater.ita dꝫ intelligi.nec ē opus diuinari.ff.e.l.filiuſ qui ſe.⁊ de vulg.⁊ pupilla.l. ſi filius qui patri.⁊ hoc patet ibi dum dicit oneribus non ſponte ſubiectis ⁊c̄.Si enim poneres immixtionem preceſſiſſe non īuitus neceſſitate iuris ciuilis:ſꝫ ſua immixtione volūtaria obligatus eſſꝫ.⁊ hoc quādo ſol⁹ ſu⁹ hſs ē. Sed ſi cū alio ſola exiſtētia ſui hſdis non īducit confirmatōnē tabu.pupil.nec fideicōmiſ.vt.j.ad treb.l.apud iulianū.⁊ pōt eſſe rō:qa cū teſtator ſibi prouidet īſtituēdo plures per quos vnius aditione poterāt omnia confirmari non curauit iuriſcō.prouidere.⁊ hꝫ eos pro cōfirmatis:ut.C.de pac.conuen.l.fi.j.de procura.l.⁊ habet.§.cum quis. Per hoc patet in quo verſeẽ priuilegium ſui heredis in.l.ſi filius.de vulga.⁊ pupilla.quia extraneus inſolidum conſtitutus ⁊ exheredato ſubſtitut⁹ repudiata paterna nunꝙ̄ cōſequitur pupil.ut in.§.ſi ex aſſe.ſecus in ſuo inſolidū inſtituto propter exiſtentiā ſui heredis.ita dicit Dy.qđ multū placet:⁊ rationem dixi i

d.l.filius.ff.e.⁊.d.l.filius qui patri.ff.de vulga.⁊ pupil. quod itellige:niſi talis filius ex cuius exiſtentia debent confirmari tab.pupil.haberet ſubſtitutū vulgarē:quod ꝑ ſe examinaui in.d.l.ſi filius qui patri. Redeo ad verba dy.Quarto caſu quādo erat ſubſtitut⁹ impubes cuꝫ alio ſubſtituto:ſi impubes ſolus vel impubes ⁊ coheres adiuerint paternam non poteſt ſubſtitutus habere pupil.ſine paterna.arg.d.l.filio.Sed ſi adiuit coheres ſolus ⁊ non pupillus cum per eius aditionē confirmatuꝫ ſit teſtamētū impuberis poterit habeẽ pupil.ſine paterna:vt.d.l.ita tamen.§.qui ſuſpectā.ſi nec impubes nec coheres adiuit non valet pupillare.⁊ ideo ex eo non defertur hereditas:vt predicto.§.ſi ex aſſe.⁊.l.ij.§. adeo. de vulg.⁊ pupilla.⁊ ad trebellianū.l.apud iul.§.i. ſcd̄m dy.quod intellige:niſi coheres eēt ſuus:tunc exiſtentia ſui heredis operaretur confirmationē:vt dixi in.d.l.ſi filius qui patri. Redeo ad verba dy.Quinto caſu quādo inſtitutus ē impubes vna cum ſubſtituto non pōt habere pupilla.ſine paterna:quia aut adiuit ſol⁹ īpubes ⁊ nō pōt ſeparari:quia bona ſunt immixta.aut nullus adiuit ⁊ non valet teſtamentum impuberis:ut.l.ita tamen.§. qui ſuſpectam.ad trebellianum.⁊.l.ſed ſi plures.§.filio de vulg.⁊ pupil. ¶ Quid ergo ſi adiuit ſolus impubes paternam:vel ſolus coheres ⁊ per reſtitutionem abſtinuit. Ex predictis patet reſponſio ſm dy.predicta intellige:niſi coheres impuberis eſſet frater eius.⁊ in poteſtate teſtatoris:tunc enim vtroqꝫ ab initio abſtinēte valerent tabu.pupil.per exiſtentiam ſui heredis:ut dixi in d.l.ſi filius qui patri. Redeo ad verba dyn.Sexto caſu quando ſubſtitutus vna id ē cum filio ē inſtitutus. dico ꝙ ſi adiret coheres paternam pōt ſubſtitutus habeẽ hereditatē īpuberis exhſdati ſine pſna.aſs ſi poſſꝫ qa ſi valēt ta.pu.vt.l.qſitū.ff.e. Hic finiunt verba Dy. ¶ Tertio modo poteſt contingere ꝙ diuerſorū hereditas defertur mihi ex diſpoſitione vnius:puta ſi ſim ſubſtitut⁹ pluribus filijs impuberibus:an poſſim vnam amplecti ⁊ aliam repudiare. Dic ſi adeo paternam ⁊ cogor habere omnes pupil.vt.l.quidam eulogio.C.e.ſi illam non adeo ⁊ ſine illius aditione valent pupil.quod quando ſit patet ex predictis:tunc poſſum vnam amplecti aliaꝫ omittere.eſſet enim contra vtilitatem impuberis:quia forte metu vnius nullius hereditatem quis acquireret: vt.l.iulia.ff.eo.ideo una aliam ad ſe non trahit:ut dixi.
¶ Preterea ex teſtamentis diuerſorum non ē iuſ accreſcendi.ut.l.ſi ſub conditione.qui.mo.uſufru.amit. Circa quam tamen quando relinquuntur plura legata.dic ut.j.de le.ij.l.ij.cū.ll.ſeq.⁊ hoc pro declaratōe hui⁹ ſubtiliſ materie.

Queādmodum teſtamenta. Ru.

¶ Quemadmodum teſtamenta apiantur inſpiciantur ⁊ deſcribantur. Rubrica.

Ex.l.ſequenti.

¶ Quo iure petatur teſtamentuꝫ apiri. Et quādo hoc edictum locum habeat. Et quo ordine implorabitur hoc officium. Et quo ordine procedatur cum quis habet tabulas ⁊ dicit ſe nolle exhibere. Et que probatio reqriratur in hac ſummaria cognitiōe. Et an iuramētū calumnie ꝙ hoc caſu preſtatur poſſit per procuratoreꝫ preſtari ⁊ pro quib⁹ vtilitas uolūtatibus habeat locum hoc edictū.

Omnibus. Primo ponit mētem edicti. ſecūdo o rationem. tertio incipit exponere. ſecūda ibi. ratio. tertia ibi: ſi quis. ¶ Dicit tex. quibuſcunqꝫ ⁊ quoruꝫ intereſt ⁊ veriſimile eſt ꝙ animo calumniandi non poſtulent. Dy. duo habemus videre. primū quo ordīe perueniatur ad aperiendum teſtamentum ⁊ iſtud dicaꝫ hic:ſcd̄m poſtꝙ̄ ad hoc debet deueniri qualiter aperiaẽ ⁊ inſpiciatur ⁊ deſcribaẽ. ⁊ de hoc dicā in.§.fi. ¶ Circa

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

primum quero quo iure petatur teſtamentum aperiri ex hoc edicto. Reſpondeo officio iudicis: ut patet ex tex. dum dicit facturuꝫ ſe pretor pollicetur. ⁊ ꝭ. e. l. cum ab initio. C. e. l. ij. no. ad circulum arboris actionū. Et Jo. in arbore nō fecit circulum huic edicto oſtēdens ꝙ ex eo nō oriebatur actō. ¶ Secundo quero quādo hoc edictum habeat locum. Breuiter quando quiſ confitetur ſe habere tabu. nec aſſignat cauſam quare non debeat exhibere. ⁊ ſic non contēdit: vt. ꝭ. e. l. ij. §. ſi. ⁊ ꝭ. de tabu. exhiben. l. i. §. i. Si enim negaret ſe habere uel diceret ſe non debere exhibere: haberet locum interdictuꝫ de tab. exhiben. ut in. d. ll. ¶ Tertio quero quo ordine implorabitur hoc officium. Reſpondeo ante omnia fient interrogationes: vtrum habeat tabu. uel non. ⁊ ſi dixit ſe habere utrum contendit ſe exhibere uel non. ar. l. vbicunqꝫ.[a] ſ. de interro. acti. Jta dicit Jac. de are. Jtem Ro. in libello ſuper titulo de tabu. exhiben. ¶ Quarto quero ſi conſtat ꝙ habeat tab. tunc ⁊ non dicit nolle ſe exhiber̃ quo ordine procedetur. Dicit glo. certe: ut in bonorum poſ. Glo. que eſt hic: hoc dicit ſuper verbo alieno. ſcilicet ꝙ non procedatur in forma iudicij. ſicut dicimus in bon. poſ. uide hanc glo. certe in bon. poſ. non eſt neceſſe ꝙ citetur pars: ut. l. iij. §. acquirer̃. ⁊ quod ibi no. ꝭ. de bo. poſ. quo modo ergo hoc procedet. ¶ Preterea tex. ꝭ. in. l. proxi. §. ſi dubiter̃. dicit ꝙ debet fieri cognita cauſa. ergo parte citata: ut. l. in cauſe. §. cauſa cognita. ſ. de mino. Ad hoc: ut iſtud edictum habeat locum requiritur ꝙ quis non dicat ſe nolle exhibere. Jdeo aduertendum quandoqꝫ ille a quo petitur exhiberi confitetur ſe debere exhibere: tunc fit ſibi preceptum iuxta. l. ſi debitori. ſ. de iud. ⁊ nō fit in forma iudicij: ut ibi patꝫ. ⁊ hoc modo poteſt intelligi illa glo. quandoqꝫ hoc modo non confitetur ſed dicit: domine iudex bene habeo teſtamentum ſed dubito vtrū teſtator uiuit uel ſit mortuus uel an iſtius interſit. illo caſu etiam habebit locum hoc edictum. non enim dicit ſe nolle exhibere uel non dēre. ſed an debeat dubitat. ita loquitur. ꝭ. l. proxi. §. ſi dubitetur: tūc adhibetur ſūmaria cognitio: ut. d. §. ſi dubitetur. Et ſi peterentur tabu. aper. tunc nō eſſet neceſſe ꝙ alia pars citaretur: ſed ſi peterentur tabu. publicari uel tradi parti: tunc deberꝫ pars que ledi poſſet citari[b]: ut venientes ab inteſtato: ut. l. i. ꝭ. de tabulis exhiben. ⁊ l. nam ita diuus. de adoptionibus. ¶ Quero que probatio requiratur in iſta ſummaria cognitione. Dicit glo. ꝑ iuramentum[c] partis: ut. l. theſauruſ. ad exhibē. ⁊ l. iij. C. e. illud eſt verum ſi queratur de ꝓbando an partis iterſit[d]: ſed ſi debent alia probari vtputa mors teſtatoris de qua dubitatur: tunc requiritur alia probatio per famaꝫ uel per vnū teſtem: ut. l. ij. §. ſi dubitetur. ꝭ. eo. fateor tamen ꝙ iudex debet aperire tabu. ⁊ primo ipſe uidere: ⁊ ſi reperit petentem eſſe in manifeſta calumnia quia eius nullo modo intereſt: non oſtēdet ſibi ſicut enim particulam ad eum non pertinētem non iubet ſibi edi. ita ſi totum manifeſte uidet ad ſe non pertinere: ut. l. argentari⁹. §. edi. ſ. de edē. ¶ Quero an iſtud iuramentum calūnie poſſit preſtari per procuratorem. Glo. dicit ꝙ ſic. ut. l. qui bona. §. ſi aliena. de dam. infect. ¶ Quero pro quibus vltimis volūtatibus habeat locum hoc edictum. Glo. dicit ꝙ pro teſtamento in ſcriptis. Jtem pro teſtamento nūcupatiuo per notarium in ſcriptis redacto ⁊ bene: ⁊ tunc pro teſtamento perfecto ⁊ imperfecto: ut. l. pxi. §. i. quod dic ut ibi ⁊c̃.

Ratio.[e] Nota hanc regulam. Jn his que ex teſtamento dependent non poteſt tranſigi nec veritas diſquiri: niſi inſpectis ⁊ cognitis uerbis teſtamenti. hoc enim examinat glo. ⁊ ego examinaui in. l. de his. ſ. ꝺ tranſac.

Ex. §. ſequenti.

¶ Si teſtis neget ſuū ſigillū an dubitetur de viribꝰ teſtamēti: ibi. Reuoco. Et an regulariter ſit verū ꝙ dictum vnius teſtis de aſcriptis ī inſtr̃o reddat inſtr̃m ſuſpectū: ibi. Quero. Et qualr̃ ſi et apertura teſti cuꝫ certū ꝙ dꝫ apiri: ibi. Pro. Et quid ſiendū cū quis petit aperiri inſinuari ⁊ publicari: ibi. Quero quid. Et cū in dubium reuocatur ꝺ viribus teſti propter teſtes quid ſi enduꝫ: ibi. Reſtat. Et quid ſi duo ex teſtibus ꝯ dicunt inſtr̃o: eo quia dicunt ſe nō īterfuiſſe uel ꝙ non recordantur ⁊ quid ſi dicant interfuiſſe ſed aliter ſcriptum ꝙ̃ actum: ibi. Quero quid. Et an ſi teſtm̃ ſit ſubſcriptum manu eiuſ q vult impugnare. Et quid ſi teſtes qui non ſunt ſcripti contradicunt inſtrumēto: ibi. Quero quid ⁊ verſi. ſequenti.

Si quis neget. Unus ex teſtibuſ neceſſarijs aſcriptis in teſtamento contradicens fidem teſtamenti facit vacillare. h. d. Dicitur enim ſuuꝫ quod dicitur a ſe appoſitum. Jac. de are. dicit teſtem agnoſcere cū forma ſigilli non appareat in teſtamento. By. ¶ Reuoco in dubiū ſi teſtis negat ſuū ſigillū vtrū dubiter̃ de viribus teſtamenti. Glo. obſcure loquitur[f]: tamen facit tres no. caſus quandoqꝫ quis aperte dicit hoc non eſſe meū ſigillū: nūꝙ̃ appoſui illud ſigilluꝫ: tūc teſtamentum redditur ſuſpectum. quādoqꝫ dicit non recognoſco an ſit meū ſigillū: ⁊ tūc ſi ſigillū ſuū nō appareat: ibi quod pōt eſſe: uel qa alieno ſigillo ſignauit: ut. l. ad teſtiū. §. i. ſ. ꝺ teſta. uel ſigillauit ſuo tñ non apparꝫ forma ita ꝙ decernatur: tunc teſtamētū redditur ſuſpectū: vt hic ſm gl. ⁊ dy. ſꝫ ſi ſigillū appareat: uel quia ibi eſſent arma ſua uel littere dicerent: uel alias ē ſigillū notarij: tunc non obſtante dubitatione ſua teſtamentum ē validū ⁊ non ſuſpectum. ar. l. ne ſatiſdatio. ꝭ. rem ra. ha. ⁊ in corpo. de fide inſtru. §. ſi uero moriantur. Quidam reprehendunt glo. dicentes ꝙ. l. ne ſatiſdatio. loquiṙ qñ quis ſigillat ad ſe obligandum: quo cāu nō poteſt contrauenire. ſecuſ ſi ad teſtificandū. quod non placet. ar. l. tribunus. §. i. ſ. de teſta. mil. niſi quis ſigillat ad non obligādū ſe ⁊ ſtatur ſigillo. tene gl. de fide uero ſigilli dic ut per doc. in. l. ſi qua per calūniā. de epi. ⁊ cle. ꝑ Guil. in. l. ſi procurator. ſ. de procura. per cano. extra de proba. c. poſt ceſſionē. ⁊ tetigi in. l. ſi publicanꝰ. ꝺ pub. vbi hēs glo. ¶ Quero vtrū ſit ueruꝫ regulariter ꝙ dictum unius teſtis de aſcriptis in inſtrumento reddat inſtrumentuꝫ ſuſpectū[g]. Gl. notabiliter dicit aut preter illum remanent tot

a ¶ Omnibus. vbicūqꝫ. Adde nō. ꝑ bal. in. l. ij. C. de teſta. l. ij. ⁊. iij. q.

b ¶ Poſſet citari. Jn publicatione teſtamenti debent citari. ad de bar. poſt bal. in. l. ij. in. ij. q. C. de teſta.

c ¶ Juramētū. Per iuramentum probatur intereſſe. ſed ang. in. l. ſi qs ex argentarijs. §. exigitur: vbi vide: dicit ꝙ illud dictum eſt falſū q. d. l. ſi qs. §. ex hoc. ⁊. §. ꝑtinere. ⁊. l. pretor. §. i. de eden. vbi expedit ꝙ appareat ꝺ vtilitate petentis. nec ob. l. theſaurꝰ. ꝭ all. q: ibi loqr̃ ꝺ alia exhibitōe ꝙ̃ inſtrumētoꝝ. Jtē nō ob. d. §. exigir̃. q: ibi loqr̃ qñ cōſtabat rē ad petētē ꝑtinere ⁊ tñ anno tollir̃. Uide bart. i. l. ſi iſa quo vt. i poſ. le.

d ¶ Partis interſit. Et eſt alia gl. in. l. iij. §. ſciēdū. ad exhiben. in verſ. ſummatim.

e ¶ Ratō. vide bar. ꝺ iſtis vbis i. l. de his. ſ. ꝺ trāſac.

f ¶ Si qs neget. obſcure loqr̃. No. ꝺ ſigillo. ⁊ ad. de bar. i. l. q dotis. i ꝑncipio cū ꝯcor. i ꝟ. ſigillo muniri. ſ. ſolu. ma. ⁊ ibi dicir̃ ꝙ i lege ꝯdēda nō ē opus ſigillo ꝑncipis ⁊ ꝯ ctus ꝓbar̃ ꝑ ſigillū vbi ꝺficit tabellio vt not. in. c. ij. de ſo. cō. pe. in. vi. in nouella. fac. l. hac cōſultiſſima. §. ſi. C. q teſtm̃. fa. poſ. ⁊ in. l. ſi unus. C. ꝺ teſta. ſigillū hꝫ uiꝫ cōfeſſiōis ⁊ cōfirmatōnis: ut not. in. l. ij. C. de re. alie. nō alie. ſine litteris tñ mutū ⁊ īcertū ē teſti ſigilluꝫ. ⁊ iō ꝑ ſolꝰ ſigilli ꝑmutationē nō ꝓbar̃ cō miſſio ꝑſertiꝫ ſpālis. ut no. in. c. ꝗꝫuis de pact. in. vi. in nouella. ſꝫ aliꝺ eſt ſigillū alterius fidei committere aliud caractērē ipōñi. Jnnō. in. c. quōniā ꝫ. dē ꝓba. dicit ꝙ ꝺlegatio poteſt ꝓbari ꝑ ſigillū delegātis. ⁊ vide bal. in. l. ſi qui ꝑ calūniam. C. de epiſco. ⁊ cle. ⁊ in. l. pacta nouiſſima. in ulti. col. de pac. C. ⁊ uide bal. in. l. i. in ulti. col. C. de procurat. ⁊ an ſufficiat ſolū ſigillū mittentis epiſtolā. uide bar. in rub. ffoꝝ. ꝑ iſtū tex. ⁊ de materia uide cano. in. c. poſt ceſſionē. de proba.

g ¶ Suſpectum. Quot teſtes ꝓbāt cōtra inſtrumentū ⁊ qñ coruꝫ dicto ſtatur adde gl. ſuper uerbo uidiſſe. i §. ſi uero abſunt. in auc. ꝺ here. ⁊ fal. ⁊ ſi quattuor teſtes deſcripti dicūt unū duo cōtradicūt. ſtatur illiſ quattuor ſm gl. in. §. itē uerborū. inſti. ꝺ inuti. ſtipu. doc. in. c. cū ioānes. de ſide inſtru. ⁊ i. l. in exercēdis. C. e. tit. ⁊ uide Ang. ⁊ Jmol. hic ⁊ gl. i dicto §. itē uerborū. de quo ꝑ Jnnoc. Jo. an. ⁊ io. cal. in. d. c. cū ioannes. ⁊ i. c. tertio loco. de ꝓba. uide Ang. ⁊ bal. in lec. antiqua in. d. §. quod fere. ⁊ Bal. i. l. optimā. ꝺ ꝯhē. ſtipu. ⁊ in. l. nullꝰ. C. de teſti. q dicit ꝙ ꝑꝑ arduitatē negocij teſtes debēt examiari corā boneſtis ꝑſonis. ADDE uidēda poſt hāc apoſtillaꝫ que cōſuluit bal. cōſilio. lv. iij. uolu. ⁊ hāc additioneꝫ. uide ꝑ alex. conſi. xxvij. ij. lib. ſed latius uide ꝑ panoꝛ. in. d. c. heredes.

a ¶ Statur i
ſtrum̃to.ſta-
tur dicto ta
bellionis.et
adde glo.in
auc.ꝺ here.
⁊ fal.in.d.§
ſi vero abſũt
ſuper verbo
quantuꝫ.ad
hoc vide in
auc.ſed no-
uo.ſi cer.pe.
b ¶ Qꝺ ſuffi
cit.Uiꝺ bal.
in.l.cum an
tiquitas.⁊ i
.l.i.C.ꝺ te-
ſta.⁊ in.l.ij.
in.iij.col. C
de ſec.ta.⁊
bal.ꝑ illum
tex.in.l.i.ad
ſi.C.ſi vnuſ
ex pluribus
⁊ imo.in.l.i
ter pares.
de re iudi.
marie i vi.
colũ.
c ¶ Quero.
adde bal. in
.l.i.C.de ſe-
cun.tabu.
d ¶ Quero
qd Addꝺ qꝺ
quattuor te
ſtes reqrũf
ad reprobã
dũ iſtrumẽ-
tũ ⁊ non mi
nus.qꝺ itel
lige:vt not.
ꝑ Inn.i.c.
ſup h.de re
nun.⁊ põit.
Ro.i ru.de
arbi.i.xv.q.
⁊ ꝺ materia
vide late in
cõmento.c.
tertio loco.
de ꝓba.⁊ ꝙ
teſtes repro
bãtes iſtru-
mẽtũ dẽant
reddere rõ-
nẽ ſui dicti
ẽt nõ iterro
gati tꝫ bal.
ſingu.i.l.ꝑ-
ſbiſ.ad ſi.ꝺ
epiſ.⁊ cle.ad
de qꝺ ad ꝓ-
bãdũ id qꝺ
eẽt cõtra ꝓ-
ſũptiõeꝫ re-
ſultãtẽ ex in
ſtrumẽto ſẽ
ꝑ duo teſteſ
ſufficiũt: ut
ꝑ Angel.⁊
pau.de caſ.
in.l.iuregẽ.
.§.quod ſe-
re.de pact.
e ¶ Reddiſ
falſuꝫ.Et iꝺ
põt toqueri
notariuſ qñ
apparet qꝺ
vnus ex te-
ſtibus falſo
ꝺſcriptꝰ ẽ ĩn
iſtrumento
⁊c̃.vt i.c.cõ
ſtitutꝰ.⁊ i.c.
ledes.de re
ſcrip.ſaẽ qꝺ
no.in.c.fra-

teſtes quot ſufficiunt:⁊ inſtrumentũ nõ reddi-
tur ſuſpectum.alias ſecus.probatur per text.in
.l.cum tabule.ĩ.de bono.poſ.ſcõm ta.qꝺ tenet
Inn.in.c.cuꝫ ioannes.de ñ.inſtru.⁊ ibi ꝑ Jo.
an.idẽ ia.de are.⁊ Cy.refert in.l.in exercendis
C.de fide inſtru.vide glo.⁊ ſigna:quia eſt not.
¶ Pro declaratione materie quero poſtꝙ cer-
tum eſt ꝙ teſtamentum debꝫ aperiri qualiter h
fiet.Reſpondeo ſi quidem teſtes ſint preſẽtes
facilis eſt cognitio:quia vocabuntur omnes:ut
ſua ſigilla recognoſcant:ut.l.cum ab initio.ĩ.e.
ſi vero omnes non ſunt preſentes:uel nullus ⁊
res vrgeat aperitur coraꝫ honeſtis perſonis:ut
.l.ij.C.e.⁊.ĩ.e.l.ſed ſi quis ex ſignatoribus.⁊ h
eſt verum ꝙ ſi aliquis petit tabu.aperiri tantuꝫ
vel etiam reſpici ⁊ ſcribi:non dico inſinuari uel
publicari:quia tunc requiritur alia ſolẽnitas:ut
ſtatim dicaꝫ.¶ Quero quid ſi aliquis petit ape-
riri inſinuari ⁊ publicari.Reſpondeo tunc de-
bent citari omnes teſtes ⁊ iurare ⁊ ĩterrogabũ-
tur an ſua ſigilla recognoſcunt ⁊ ſubſcriptões:
⁊ ſi non ſunt preſentes nõ cogenſ venire:ſꝫ mit
tetur ad eos:ut.l.cũ ab initio.⁊.l.ſi quis.ĩ.e.⁊
iudex publicabit eoꝝ dicta ⁊ tenorẽ illius cedu
le ⁊ tũc de cetero hꝫ vim publici inſtrumenti:ut
.l.publicari.C.de teſta.⁊ de hoc tãgã.ĩ.e.l.ꝑ.
in prin.¶ Reſtat hic videre vltra quõ hi teſtes
cõtradicẽtes inſtrumẽto impugnent inſtrumẽ-
tũ.dicã.i.l.proxi.⁊ ad declarationem preſentis
materie que reuocaſ in dubiũ quñqꝫ de virib' te
ſtamentiꝫ ⁊ per doc.multũ intricate tradiſ.ideo
dic.qñqꝫ reuocaſ in dubiũ vtrũ inſtrumentũ ſit
ſcriptũ manu eius de quo dicitur:⁊ tũc ſi tabel
lio viuit eius dicto ſtetur:uel ſi non viuit per cõ
paratiõnẽ litterarũ approbaſ ⁊ facit plenam ſi
dem:ut.l.ſi quis decurio.C.de fal.⁊ in auc.de
ſi.inſtru.§.ſi vero moriãſ.cũ.§.ſeq.⁊ no.i auc.
ſi cõtractus.de ſi.inſtr.¶ Quãdoqꝫ reuocatur
in dubiũ veritas inſtrumenti:an ſit veruꝫ quod
ſcriptũ eſt in eo.⁊ hic aduertendũ eſt:aut ꝯtra
inſtrumentũ nil ꝓbatur:⁊ in dubio ſtatur iſtru
mentoᵃ:vt.l.cũ precibꝰ.C.de ꝓba.aut cõtra in
ſtrumentũ aliquid ꝓbaſ.⁊ hic aduerte.Quan
doqꝫ cõtradicũt inſtrumẽto omnes teſtes ibi a
ſcripti dicentes ſe nunꝙ interfuiſſe:⁊ tũc dicũt
quidã ꝙ per hoc inſtrumentum non reprobaſ
quia quilibet illorũ eſt ſingularis in dicto ſuo.
ergo non facit fidẽ:ut.l.iureiuran.C.de teſti.ex
tra de elec.c.cũ dilecti.ſed hoc eſt falſum:cũ di
ctũ vnius teſtis aſcripti in inſtrumẽto faciat va-
cillare fidẽ inſtrumenti:ut hic.multomagis ſi
omnes.¶ Preterea teſtes adhibenſ in inſtru
mento:ut per eos adhibeaſ fides inſtrumento
vt in auc.de fide inſtru.§.ſi vero.ſed nunc per
eos fides non interponiſ.ergo ⁊c̃.⁊ pro hoc vi
deſ cãus ex̃ de ꝓba.c.tertio loco.⁊.c.tam litte
ris.in ſi.de teſti.⁊ iſta ẽ veritas.Ad contrariuꝫ
reſpondẽt quidã.primo quãdo vnus dicit ſe ñ
interfuiſſe:videſ de alio dicere qui non potuiſ-
ſet eſſe ibi quin vidiſſet.ſed hec non ẽ bona re-
ſponſio:quia alij eſſe potuiſſent quos ille nõ vi
diſſet niſi diligenter ⁊ ſubtiliter aduertiſſꝫ.ſicut
modo hic i ſcolis ſunt multi de quibꝰ neſcirẽ di
ceſ an ſint vel non:niſi diligẽter aduerterẽ.alij
reſpondent ꝙ ſufficitᵇ ꝙ teſtes ſint concordes
in dicto:licet in ratione ſint diuerſi:ut not.in.l.
ob carmẽ.in ſi.ſ̃.de teſti.Sed hic oẽs concor-
dãt in dicto dicentes inſtrumentũ eẽ falſuꝫ.ſed
hec reſponſio non ẽ bona:quia aliquid eẽ falſũ
vel nõ:ſpectat ad iudiciũ intellectꝰ.vnde teſtis
non ĩterrogaſ ꝺ hoc:ſed ſuper aliquo facto an

id fuerit uel nõ fuerit.dic ergo ꝙ illi teſtes non
ſũt ſingulares imo ſũt cõteſtes.¶ Ad cuius de
clarationẽ premitto ꝙ oẽs teſtes in rõe ꝓxima
⁊ immediata ſui dicti de neceſſitate ſunt ſingu-
lares.Nã cum ratio reddiſ per proprium ſen-
ſum:ut.l.qui teſtamento.in ſi.ſ̃.de teſta.⁊.l.te-
ſtium.C.de teſti.quilibet ẽ ſingularis de ſenſu
ſuo:non de ſenſu alterius.ſicut ergo in affirma
tiua ſufficeret ſi plures dicerẽt ſe vidiſſe ita i ne-
gatiua ſi plures dicunt ſe non vidiſſe:illi enim
teſtificantur per approximationẽ ſenſus ad reꝫ
ſenſatã:quia dicunt ſe vidiſſe.iſti per ſubtractio
nẽ ſenſus a re ſenſata:quia dicũt ſe ñ ĩterfuiſſe.
Et hoc ſi volo probare inſtrumentum eſſe fal-
ſum:eo ꝙ inſtrumentum ẽ vnum totum conti-
nens id per quod inſtrumentuꝫ ẽ factum ⁊ co-
rã iſtis teſtibus factum.Sed ſi quis velit dicere
ꝯctui non interfuiſſe ſimpliciter:tũc eſſꝫ neceſſe
ꝙ probaretur per teſtes aliqua coartatione lo-
ci uel temporis in quo talis contractus diceref
factus:⁊ qꝺ teſtes tunc dicerent ſe interfuiſſe ⁊
tale quid factum nõ eſſe.¶ Querocquid ſi vnꝰ
ex teſtibus aſcriptis in inſtrumento ꝯdicit.Di-
ſtingue:ut dixi.ſ̃.aut ẽ ſupra numerum:aut nõ
licet Jo.diceret hoc eẽ ſpãle in teſtamento.ta-
men omnes doc.dicunt idẽ i quolibet iſtrumẽ-
to Inno.in.c.cum ioannes.⁊ Ja.de are.⁊ alij.
¶ Quero quidᵈ ſi duo ex teſtibus aſſumptis in
inſtrumento cõtradicunt dicentes ſe non inter-
fuiſſe.Quidã dicunt eodem modo.aut in iſtru
mẽto remanet ſufficiens numerus teſtiũ aut nõ
quia illi ſunt ſingulareſ in dicto ſuo:ſed dico ꝙ
ſunt conteſtes:ideo inſtrumentuꝫ redditur fal-
ſumᵉ:niſi per aliquos teſtes approbetur.ut.l.
optimam.C.de contrahen.⁊ cõmit.ſtip.⁊ ſtati
dicam:ut tamen ceſſent ille dubitationes cõſu-
lo ꝙ fiat articulus illo modo ꝙ tali loco ⁊ tem-
pore tales teſtes non fuerunt preſenteſ huic cõ
tractui:⁊ ꝙ vnus nõ fuit cum alio in dicto loco
nec potuiſſent eſſe quin ſe inuicẽ vidiſſent.tunc
enim quilibet deponeret de abſentia ſua ⁊ alte
rius ⁊ abſqꝫ dubio nõ eſſẽt ſingulares.¶ Que
ro quid ſi teſtes dicunt ſe non recordari vtrum
interfuerunt uel non.Inno.dixit ꝙ inſtrumen-
tum manet validum:qa cõtra ipſum nihil ꝓba
tur ⁊c̃.vt.l.cum precibus.C.de ꝓbatio.qꝺ op-
time ꝓbatur per glo.huius.§.vbi dicit ſi teſtis
dicit ſe non cognoſcere:ſi tamen ſigilluꝫ appa-
reat nõ reddiſ ſuſpectũ.¶ Quero qd ſi teſtes
dicũt ſe interfuiſſe cõtractui.dicũt tamen aliter
fuiſſe ſcriptũ ꝙ fuiſſe actumᶠ.Reſpõdeo ſi ſint
plures iſtrumẽtum redditur falſum:ut.d.l.cuꝫ
precibus.¶ Quero qd ſi iſtrumẽtum ẽ ſubſcri-
ptum manu eiuſ qui vult teſtamentũ impugna
re an poſſit.Reſpondeo ſic.poteſt enim proba
re ꝙ i ſubſcriptione fuit deceptuſ:quia oſtenſo
ſibi iſtrumento fuit dictum ꝙ contiebatur vnũ
⁊ cõtinebatur aliud ⁊ ipſe non legit.l.ſi.C plus
valere quod agitur.⁊.l.ij.C.ꝺ re.ali.nõ alienã.
¶ Quero quid ſi i inſtrumento contradicũt te-
ſtes non aſcripti in ipſo Glo.in.l.in exercendis
C.de fide inſtru.dicit ꝙ requiritur probatio tri
um uel quattuor teſtium:cum teſtes non aſcri-
pti in inſtrumento contradicunt ipſi inſtrumẽ-
to.⁊ hoc quidam dicunt ⁊ mouẽtur ſic.Inſtru
mentum habet vim duorum teſtium.⁊ ẽ ibi au
ctoritas notarij:⁊ ſic ergo tres adminus requi-
runtur ad impugnandum.hoc omnes docto-
res impugnant:quia aſſumitur bis idem.nam
illud totum.ſ.inſtrumentum cũ auctoritate no-
tarij habet vi duoruꝫ teſtiũ.ergo non aſſumaſ

ternitatis.§
teſti.bal.i.l.
ſi ex falſ.C.
de tranſac.
bal.in.c.ad
audiẽtiã.⁊ i
.c.cũ ab eo.
de reſcript.
⁊ vidi cõſul
tũ ſemel de
quodã teſte
appoſito a
notario i in
ſtrumẽto q
teſtiſ illa die
erat extra ci
uitatẽ ita ꝙ
nõ poterat
intereſſe.nã
ſi opponiſ a
ꝑte ꝙ iſtru
mẽtũ ẽ falſũ
ẽ ſufficiẽs i
dictũ ad tor
quendũ no
tariũ.
f ¶ Quã fuiſ
ſe actũ.qd ſi
teſtes dicãt
aliter fuiſſe
actũ ꝙ ſcri
ptũ ſit.vide
bal.in.l.i.in
prin.de ſen.
ꝙ ſine cert.
quã.⁊ adde
qꝺ iſtrumẽ
tis antiquiſ
⁊ ſic de ſcis
antiquiſ ma
gis credit i
ſtrum̃tis ꝙ
teſtibus.ad
hoc allegat
tex.no.in.l.
cenſus.ꝺ ꝓ
ba.⁊ ita alle
gat Ro.i.l.
ij.de acqui.
poſ.⁊ ꝺ hoc
ẽ gl.i.c.ter
tio loco de
ꝓba.ideꝫ ſi
eẽt iſtrumẽ
tũ factũ i ar
chiuo publi
co vel factũ
i iudicio.ꝺ.
.l.i donatio
nibus.C.de
dona.⁊ no.
Ro.i.l.q in
aliena.i ꝑa.
ꝺ acq.here.
⁊ ad ꝑdicta
vide q dixi i
ſti.de act.§.
ꝑterea.⁊ cir
ca.l.cenſus.
vide omnio
bal.i.l.exem
plo.C.de ꝓ
ba.⁊ in ꝑpo
ſito bal.i di
cta.l.optiaꝫ
de contra-
hen.⁊ com
mit.ſtipul.

poſtea auctoritas notarij iterum. ita dicit Inn. Io. Ia. de are. ⁊ omnes. ſed glo. alia ratiõe mouetur ad hoc dicendum ꝙ inſtrumentũ habet vim duorum teſtium. ergo ad id reprobanduʒ requiritur maior numerus ⁊ potentior probatio. ſed ſi eſſent duo teſtes eſſet probatio paris potentie ergo inſtrumentum non reprobatur. Et propter hoc dicunt quidam: ut dicit Nico. mat. ⁊ Iac. bu. in quadam diſputatione ꝙ quando teſtes non aſcripti contradicunt inſtrumento eſt in iudicis arbitrio uidere quod preualet reſpiciendo vtrum perſona notarij ſit ſuſpecta vtrum ſcriptura habeat in ſe aliquam ſuſpicionem uel raſuram: tunc crederem potius teſtibus quam inſtrumento. Sed ſi perſona notarij eſſet honeſta. illi autem teſtes eſſent aliqualiter ſuſpecti: tunc plus creditur iſtrumento ꝙ teſti[a]: ut. l. optimam. in fi. C. de cõtra. ⁊ cõmit. ſti. ⁊ requiritur ꝙ hec probatio fiet per teſtes multum idoneos ⁊ omni exceptione maiores i dubio preſumendũ eſſet ꝓ inſtrumento: ut. d. l. cũ precibus. ideo debent eſſe aduocati multũ cauti in his queſtionibus: ut fiant probationes de legalitate notarij ⁊ fidelitate ⁊ bõitate ipſiuſ: ⁊ aduerſarius faciat probationeʒ de fidelitate teſtium. Alij autem ſimpliciter dicunt ꝙ duo teſtes preualent inſtrumento. Nam inſtrumentũ habet vim duorum teſtium propter auctoritateʒ notarij ſed maioris auctoritatis ſunt duo teſtes quam auctoritas notarij. ſed precedens dictum puto verum per dictam. l. optimam. in fi. Aduerte tamen[b] quando teſtes non aſcripti deponunt contra inſtrumentum debent deponere ſe fuiſſe preſentes dicto loco ⁊ tempore quo contractus dicitur fuiſſe celebratus alias nõ cõcluderet eoruʒ probatio: quia alio tempore potuerunt fieri diuerſi contractus ⁊ diuerſi tenoris. ſed ſi teſtes bene non recordantur de tempore eſt conſilium: ut fiat vnus acticulus quomodo ille contractus ſemel tantuʒ fuit celebratus inter partes: ⁊ ſi partes hoc confitentur dictum teſtium concluderet de neceſſitate: licet ꝺ tempore non recordentur: ut. d. c. cum ioãnes. ⁊ hoc conſilium de illo articulo fiendo dat tibi tex. notabiliter vbi etiam dicit quod de hoc poſſunt partes interrogari per iudiceʒ an ſemel tãtum fuit contractus venditionis celebratus inter eos ſuper tali re uel pluries. facit. C. ſi vnus ex pluribus appel. l. i. ¶ Ultimo[c] Ia. de are. inducit hanc. l. ad queſtionem de teſte examinato a notario qui dicit nunquaʒ dixiſſe quod notarius ſcripſit. de quo per Ia. de are. hic. ⁊ hoc in Spe. ꝺ teſte. §. fi. ver. ſed po. ecce. ⁊ per Cy. C. de fal. l. ſi quis decurio. non habetis hic alia.

a ¶ Quĩ teſti. Ad qđ vide no. i. d. l. optimã ⁊c. vide Cyn. ⁊ bal. i. l. i exercendis. C. ꝺ fide. inſtru.

b ¶ Aduerte tam̃. Adde bal. in. l. i. C de ſecũ. tab. ⁊ i. l. ſi bene de iniuſt. te. ⁊ bar. ⁊ bal. in. l. ij. de ſecun. tabu.

c ¶ Ultimo Uide bart. i. l. ſi librari⁹ circa fi. ꝺ regu. iur. ⁊ qđ not. Inn. in. c. cuʒ ioannes. ꝺ fi. inſtru. ⁊ no. in auẽ. ꝺ teſt. § ſi vero qdã. ⁊ bal. in. l. in exercendis. C. de fi. iſtr.

Ex. l. ſequenti.

¶ An tabule teſtamenti probent antequaʒ coraʒ iudice publicentur. Et an ſi teſtamentũ eſt publicatum ſecunduʒ ſolennitatem. l. proxime an faciat fidem niſi oſtendatur originale.

t **Tabularum.** Dicit tex. publicun nõ dicas publicum ideſt autenticuʒ: ſed publicam vtilitatem reſpiciens. ¶ Quero vtrum tabule teſtamenti probent antequam coram iudice publicentur[d]. Reſpon. quoddam eſt teſtamentum nuncupatiuum: de quo rogatus ẽ publicus notarius. Et id facit fidem ſi eſt publicatum a notario. ⁊ ita de conſuetudine eſt obtentum ⁊ de iure ſecundum quoſdam: ut. l. fin. C. de fideiuſſo. ⁊ ibi no. ⁊. l. ij. C. de teſt. Quoddã eſt teſtamentũ in ſcriptis: ⁊ hoc quandoqʒ ẽ ſcriptum manu priuata ſigillatum ⁊ ſubſcriptũ a teſtibus ſecundum formam. l. hac conſultiſſima. C. de teſta. ⁊ tunc interiʒ eſt priuata ſcriptura nec fidem facit niſi coram iudice publicetur: vt dixi. ſ. l. proxima. vnde ſi teſtes interim morientur non valeret illud. vnde periculuʒ[e] eſt facere teſtamentum in ſcriptis. Quoddam eſt teſtamentum in ſcriptis factum manu priuata ſigillatum ⁊ ſubſcriptum a teſtibus. Sed ſi notarius eſt rogatus a teſtatore quomodo teſtator profiteretur illud eſſe ſuum teſtamentuʒ: ⁊ quomodo fuit ſigillatum ⁊ ſubſcriptum a teſtibus: tunc illud facit fidem ſine alia probatione uel publicatione iudicis. ita dicit glo. ⁊ notabiliter intelligebat hanc glo.[f] Iaco. but. quod placet ſi enim creditur notario in teſtamento nuncupatiuo vbi rogatus ẽ tam de tenore teſtamenti quam de ſolennitate: multomagis creditur ſibi in hoc teſtamento in ſcriptis in quo eſt rogatuſ de ſolennitate tantum. ¶ Quero ſi teſtamẽtum eſt publicatuʒ ſecundum ſolennitateʒ quã dixi. ſ. l. proxi. an faciat fidem: niſi oſtendatur origiale. Uidetur quod non: ut. l. publicati. C. de teſta. breuiter dicas: aut fuerũt citati hi quorum intereſt ⁊ faciat fidem: ut. l. optimam. C. ꝺ contra. ⁊ commit. ſtipu. l. fin. C. de rela. nec debet origiale exhiberi: niſi aliquis vellet illud redarguere de falſo: tunc debet exhiberi uel fideſ fieri ſaltem per iuramentuʒ quod originale haberi non poteſt: ut. l. fin. C. de fide inſtru. ſed ſi pars non eſſet citata non faceret fideʒ: ut in auten.[g] ſi quis in aliquo. C. de eden.

d Tabularũ. publicenẛ. Et de hac publicatiõe teſtamẽti ꝑuilegij ⁊ etiaʒ teſtiũ. vide et Inn. not. in. c. alhic⁹. ꝺ teſti.

e ¶ Unde periculuʒ. Adde glo. C. e. l. ij. ⁊ Inn. i. c. poſt ceſſionẽ. de ꝓba. ⁊ in. c. ij. de fi. inſtru.

f ¶ Hãc gl. Et ſequitur hãc gl. bal. in. l. i. in. ij. col. C. de teſti. ⁊ ibi etiã bar. i. ij. lec. ⁊ ſm ang. ⁊ ſaly. ibi iſta glo. eſt ſingularis.

g ¶ Ut i autenti. Adde bart. ⁊ que dixi in. l. publicat. de teſti.

Ex. §. ſequenti.

¶ Teſtamentum licʒ appareat cãcellatũ cũ interlineaturis ⁊ raſuris nihilominus poteſt peti quod publiceẛ uel pronotarius reddat ĩ publicam formam ⁊ publicare debet notarius cũ interlineaturis ⁊ raſuris.

Teſtamentum. Omnis ſcriptura que prima facie continet vltimam voluntateʒ pertinet ad hoc edictum. hoc dicit. ¶ Opp. ĩ. ad. l. cor. de fal. l. ſi quis legatum. gloſ. facit tres caſus. Prio ꝓ teſtamento falſo et non perfecto non habet locum hoc edictum: nec etiam edictum de tabu. exhibend. ut ibi illud eſt verum ſi conſtat eſſe falſum ⁊ imperfectum. non enim intereſt alicuius habere illud: non quo ad cõmoduʒ quia falſum: non vt poſſet accuſare aliuʒ de falſo quia imperfectum: ⁊ ſic crimen non eſt commiſſum: ut. l. contraria. facit. l. qui falſã. ĩ. de fal. Secundo dicit glo pro falſo imperfecto locum habet h edictũ ⁊ illud. hoc etiam poteſt eſſe verum: quia intereſt noſtra habere illud iſtrumẽtum: licet ſit falſum: ut poſſimus alium de falſo accuſaẛ quãdocũqʒ perfecit crimen. Tertio dicit glo. pro vero ⁊ imperfecto ſimiliter habʒ locum vtrunqʒ. hoc eſt etiam verum. Poteſt enĩ mea intereſſe habere teſtamentum verum: licʒ imperfectum: uel quia ſum de liberis: ut. l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. C. de teſta. uel quia volo probare voluntatem defuncti que ꝓbatur per teſtamentum imperfectum: ut. l. fin. C. de re. co. uel volo: ut habeam probationeʒ obligationis naturalis que reſultat ex teſtamẽto imperfecto ſecundum glo. in. l. error. C. de iuris ⁊ fac. igno. ⁊. l. i. ſ. de condi. indebi. quod eſt uerum: ut probatur in. l. teſtamẽto. ĩ. de manu. teſta. Ex hoc etiam dico quod ſi teſtamen-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tum apparet cancellatum cum interlineaturis ⁊ raſuris: quia nihilominus poteſt peti⁹ quod publicetur uel quod notarius reddat in publicam formam. pro hoc. ſ. l. proxi. in fin. tamen d̃bet notarius publicare cum omnibus interlineaturis ⁊ raſuris ⁊ mentionem de eis facere: ut ſic non plus faciat de fide exemplum quam originale. modo licet publicatum remaneat ſuſpectum: ut. ſ. l. prox. in fin. facit quod not. per Innocen. in. c. quoniã ꝯ falſaꝫ. de proba. ¶ Quero ſi primum teſtamentum eſt reuocatum per ſecundum: an poſſet peti publicatio. videbitis in. §. proxi.

Ex. §. ſequenti.

¶ Notarius cogitur publicare primum teſtamentum licet reuocatum ⁊ non poteſt illud lacerare ad petitionem teſtatoris ⁊ licet teſtator. cancellet tamen debet dare copiam.

Si plura. No. ſecundum vltimam lectu. quod notarius⁹ cogitur publicare teſtamentum primum quãquã teſtator id reuocauerit per ſecundum. intereſt enim noſtra habere illud forte: quia volo ſecũdum redarguere de falſo uel de nullitate ⁊ ſimilia. ⁊ per hoc dixi ſemel cuidam notario interroganti me quod ad petitionem teſtatoris nõ poterat nec debebat teſtamentuꝫ dilacerare: ita ꝙ omnino non reperiretur: ſed ſi teſtator uult cãcellet. licet enim ſic reuocatur adhuc notarius tenetur facere copiam: ut hic.

Ex. §. ſequenti.

¶ Qualiter ſufficit probatio mortis per famaꝫ aliquibus caſibus. Et in aliquibus requirit ꝓbationem veram. Et in aliquibus ſufficit probatio de qua in auc. hodie. C. d̃ repu. Et in aliquibus ſufficit probatio per vnum teſtẽ. Et an notarius aliquo caſu teneatur publicare teſtamentuꝫ viuo teſtatore. Et exemplans aliqͦd teſtamentum appõit ſigillum ſuum ⁊ probat.

Si dubitetur. Si dubitatur de vita teſtatoris teſtamentum non apperiatur: niſi cauſa cognita. hoc dicit. ¶ Oppo. quilibet preſumitur viuere vſq; ad centum annos: niſi probetur mortu⁹: vt. l. fin. C. de ſacro. ſan. eccle. Quomodo ergo heres probat eum viuere. Dicit gl. hic probat eum mortuum per vnum teſtem uel aliam preſumptionem quod ſufficit ad hoc edictũ. Tria habes ex hac glo. Primo quando preſumitur viuere vſq; ad centum annos: poſtea preſumitur mortuus. hoc tenet Guil. in. l. ab hoſtibus. in princi. ſ. ex quibus cau. ma. ¶ Sed quero ſi volo probare eum ex hoc edicto qui erũt teſtes qui probent quod ipſe excederet modo etateꝫ centum annoruꝫ. Reſpondeo probabitur per aſpectum corporis quod ſufficit non ſolum in iudic. ſed etiam in teſte ſecundum doctrinam quam dedi in. l. de etate. ſ. de mino. ¶ Secundo habes ex hac glo. quod probare quem mortuum ſufficit per famam quantum ad hoc edictum. q. d. alias non. alibi glo. videtur velle qͦ ſufficiat probatio per famaꝫ: ut. l. ſed ſi de ſua. ſ. tit. i. ⁊. l. ſiquidem. C. ſo. mat. ⁊ ibi per doctores. ¶ Aduerte quem eſſe mortuum eſt negatiua ⁊ priuatiua: merito eſt difficilis probatio: ut. l. actor. C. de proba. ¶ Aduertendum tamen eſt quod quando requiriť probatio mortis circa ea que ſunt maximi preiudicij: ut quando aliquis accuſatur de homicidio: tunc morſ debet probari vere: ut. l. inde neratius. in. fin. ⁊. l. ſeq. ad. l. acquil. quia probant per eos qui viderũt eum mortuum tetigerunt eum frigidum nõ habentem pulſuꝫ. vel ſi dicit ſimpliciter vidi eũ hẽre oĩa ſigna mortui cuꝫ illa ſigna ſunt notoria: nec habemus vocabula magis expreſſa: vel vidi eum ſepeliri: ut. l. i. de religi. uel vidi eum examinari: ut. l. ita vulneratus. in prin. ad. l. acquil. vel vidi decapitari ⁊ ſimilia que de neceſſitate mortem concludunt. Quedam ſunt que non ſunt tanti preiudicij ſed magni: vt puta fama vel ſtatus alicuius: tunc requiritur⁹ probatio que ponitur in autenti. hodie. C. de repu. eſſet enim magna infamia ſi mulier viuente viro nuberet. non enim poſſet in priſtinum ſtatum reponi. Quedam eſt res ſimiliter magni preiu-

a ¶ Teſtamentum. poteſt peti. Quod intellige: vt no. bar. in. l. diuus. §. idem ſenatus. ⁊ quod ibi dixi de fal.

b ¶ Si plura. Not. quod licet notarius fecerit primo teſtamentum quã quam teſtator id reuocauerit per ſeruum: tamen non debet notari⁹ ad petitionem teſtatoris primum dilacerare: immo dixit Jo. an. in. c. accepim⁹ de fi. inſtru. quod ſi quis lacerat inſtrumẽtum productum in iudicio quod quantuꝫ ad contenta in inſtrumento ſtatur iuramento ei⁹ qui pretendit intereſſe ⁊ ad queſtionem Bart. bene facit. l. qui tabularum. ff. de fur. vbi tex. no. ⁊ ſubdit Jo. an. in. d. c. accepim⁹ quod m. q. predicta pena eſt arbitraria. adde quod not. moder. in. l. ſi quis id ꝙ. §. i. de iuriſ dict. om. iu. ⁊ bal. in. l. i. de fide iſtrumen. ⁊ dixi i. l. ſi de poſſeſſione. C. de proba. vide ad bar. ſ not. i. l. acta de pena iudicis. ⁊c. ADDE de lacerante inſtrumentuꝫ productum qualiter debeat puniri et an iudex delegatus il la cauſa poſſit lacerantẽ inſtrumentum punire pe. de anch. conſi. clxxij.

c ¶ Si dubitetur. probetur mortu⁹. Quomodo probetur aliquem eſſe mortuum. vide no. barto. in. l. quotiens. C. de naufrag. lib. xi. ⁊ Jo. an. i. c. in preſentia. de proba. Bald. in. l. conuenticulam. de epiſ. ⁊ cle. in. vi. colum. ⁊ barto. in tractatu de teſte. in. iiij. charta. vbi plene gl. in. c. quoniam frequenter. §. ſi autem: vt lit. non conteſta. que tenet quod per famam ⁊ vide omnino Cy. ⁊ barto. in. l. ſiquidem. ſolu. matri. qui tenet ꝙ de morte de longinquo loco vel antiqui temporis ſufficit probare per famam. cui autem incumbat onus probandi mortuum eſſe vel viuũ vide Barto. in. d. l. ſiquidem. ⁊ adde quod heres producendo inſtrumentum antiquum eoipſo dicitur facere fidem quo ad remedium. l. fi. C. d̃ edic. di. ſecundum Barto. ſingu. ibi in verſi. quero vtrum ſubſtitutio ⁊ qualiter mors probetur. vide Guil. de cu. in. l. cum debitoris in princ. C. de iudic. ⁊ vide do. abba. in. c. in preſentia. de ſponſa. ⁊ bar. in. l. genero. ⁊ in. l. fin. de his qb⁹ no. infa. ⁊ io. an. poſt ſpe. in tit. de not. cri. §. fama. circa mediũ. AD hanc apoſtillã vide bal. cõſi. xxxiiij. ⁊. cccciiij. i. vo.

d ¶ Tunc requiritur. Et ideo vidi dubitari ex forma ſtatuti cõmuniter per italiam: ⁊ de iure cõmuni illa demum ſententia poteſt executiõi mãdari que non reperitur ſuſpenſa per appellationem ſed in rem iudicatã tranſiuit. l. ſi cauſa cognita. de tranſa. l. ij. C. de vſur. rei iudica. c. quod ad cõſultationem. de re. iudi. c. veniens. de iureiuran. pone lata fuit quedã ſententia quod cauſa appellationis fuit deſerta ⁊ ab hac ſentẽtia fuit appellatum. demum iudex appellationis confirmat hanc ſententiaꝫ ſuper deſertione latam ſi ⁊ inquantum ſtilus illius curie non ſit in contrariuꝫ circa curſum fatalium: quod ſi ſtilus haberet ſe in contrarium tũc pronunciauit bene appellatum: queritur cui incumbat onus probandi dictum ſtilum ⁊ cum quilibet debeat probare id quod eſt fundamentum intentionis ſue ſiue conſiſtat in affirmati. ſiue in negatiuis. iuxta. l. ei q. ⁊. l. in exceptionibus. ff. de proba. ⁊. l. in illa. iuncta. l. hoc iure. ⁊ ibi late bar. de ver. oblig. ⁊. l. ſi quis conſortium. C. de fabri. lib. xi. ⁊. l. magis puto. §. ne paſſiꝫ. de rebus eorum. ⁊ quod no. in. l. ſi vero. §. qui pro rei qualitate. ff. qui ſatiſda. cog. vnde videtur dicendum quod ille pro quo lata fuit ſententia habeat neceſſe ꝓbare quod ſtilus curie nõ eſt in cõtrarium: qa ſententia fuit ſcripta ſb conditione ſi ſtilus curie nõ ſe habeat in contrarium cõfirmo ſentẽtiaꝫ lataꝫ ſuper deſertõne que cõtinebat qualiſ cauſa appellationis fuit deſerta ſi ⁊ inquantuꝫ ſtilus curie ⁊c. iſta. n. ſententia cõditõalis ſeu ſcriptura cõditõalis antequam eius conditio ſit in iudicio liquidata nõ poteſt habere aliquam iuriſdictionem anteq̃ ille qui vtitur dcã ſcriptura conditione cam liquidauerit probãdo veritatem conditionis: etiam ſi conditio ſit neceſſaria. ſcilicet probãdo ꝙ ſtilus non ſit in contrarium. ⁊ ſic oportet probari per modos traditos per doc. in. d. l. in illa. ⁊ probatur in. d. l. hoc iure. cum ibi not. per bart. de verbo. obliga. dum tractat quomodo probetur negatiua. ſcilicet imperatorem in italiam non veniſſe ante calendas maias. vide ibi. ⁊ vide bald. in. l. ſiquidem. C. de except. vbi etiam dicit quod inſtrumentuꝫ cõdicti. ante liquidationem conditi. non habet execu. paratam. ita etiam vult bald. in. l. cum in teſtamento. in fi. C. de teſta. manu. pro hoc etiam allego tex. in. l. ita ſtipu. ver. quod ſi ab initio. iuncto ver. nunc autem. i ver. declarat. de verbo. obli. de illa conditione ſi titium in tali loco non ſiſterem. ⁊ ibi inno. declarat ange. ⁊ moder. ⁊ Bald. in. l. celſus. circa fi. prin. de arbi. dum allegat. l. iij. §. ſi ad diem. ff. de re. mili. ad idem facit quod no. barto. hic dum dicit quod ad probandum aliquid non eſſe vel non reperiri debet fieri per iudicem diligens iquiſitio vel diſcuſſio per nuncios. d. §. ne paſſim. ⁊. l. cum quidam. §. ſi. cum. l. ſe. de lega. ij. ⁊. d. l. hoc iure. ⁊ auten. hoc ſi debitor. de pign. ita etiam in caſu noſtro ſi ſufficit allegare ſtilum incontrarium non eſſe ſed etiam probari debet ar. eius quod dicit hic barto. ⁊ in. d. l. in illa. ⁊ bal. in. l. is poteſt. de acquirere. ⁊ in. l. cum mulier. ſolu. matri. ⁊ cano. in. c. ſuper his de accu. per ang. in repe. l. ſi vacantia. in. v. col. C. de bo. va. li. x. vbi ſimiliter dicit ꝙ negatiua talem non eſſe in ciuitate debet probari per diſcuſſionem ⁊ explorationem per. tex. i. d. l. hoc iure.

dicij:ſed non tāti:vt q: eſt queſtio de aliquo numero pecuniario de quo qd fiat pōt reponi in p̄ſtinū ſtatuz:ꝛ tūc ſufficit probatio publice fame ꝛ per alias ꝓbationes:vel alias preſumptiones idoneas:vt q: cōſanguinei fecerūt luctū ꝛ euz ꝓ mortuo habebant:ut.l.ij.C.de condi.ide.ꝛ.l.ſina.de here.iſti.ꝛ.l.ſed ꝛ ſi de ſua.ō.ti.i.ꝛ ibi no. puto ēt ꝙ ſicut in alijs caſib⁹ in qbus dꝫ probari aliqd nō eē vel nō reperiri ad ꝓbationem huiuſ ex officio iudicis dꝫ fieri diſcuſſio ꝛ diligens inqſitio:vt.l.magis.§.ne poſſiꝫ de re.eo. C.de pig. auc̄.hoc ſi debitor ꝛ.l iij.de his que in frau. cre. ita hoc pōt peti a iudice:vt mittat nuncios ꝛ diligēter inquirat vtrum ille ſit viuus vel mortuus ar.l.hoc iure.de ver.ob.l.cū qdaꝫ.§.ſi.cū.l.ſe.ꝫ. de le.ij.Quedaꝫ ſunt modici p̄iudicij:ꝛ tunc ſufficit ꝓbatio p vnū teſtē vel aliā leuē preſumptionem:vt hic.❧Tertio hēs ex illa glo. ꝙ contra illas ꝓbationes factas per tales p̄ſumptiones ſi quis vult admitti ad ꝓbandū cōtra admittitur. ❧Quero vtrū aliquo caſu notarius teneaꝛ publicare teſtm̄ viuo teſtatore.Dico ꝙ ſic^a ad petitionē teſtatoris ipſius:vt.l.oīuꝫ.C.de teſta. non ad petitionē hr̄dis vel legatarij:vt hic.ꝛ p doct. in.l.i.C.e.ti.❧Ultimo dr̄ hic in tex.inſpiciat et ſigillet notarius:p quod hēs ꝙ ille q exemplat aliqd inſtrm̄ ꝛ in exēplo apponit ſignū ſuū.p qd dicit Jac.de ra.ꝙ exemplū facit plenā fidem cōtra exēplantem quaſi cōfiteatur ſic eē in auctētico:vt hic.ꝛ ſic nō pōt ꝯueiri: vt hic.ꝛ.l.gn̄aliter .C.de nō nu.pec.etiā facit fidē exēpluꝫ ꝯ euꝫ qui dat exempluꝫ:vt.l.ſi qs ex argētarijs.§.pe.ō.de edē.ꝛ p doc.in auc̄.ſi qs in aliquo.C.de eden.

a ❧ Dico ꝙ ſic. An teſtm̄ debeat publicari viuo teſtatore. vide bal.in.l.ij in ſi.C.de teſta.

Ex.§.ſequenti.

❧An ſi heres petat copiā teſtamenti a notario teneaꝛ dare cum die ꝛ conſule.

Diem. Inſpectio ꝛ deſcriptio tabularū ſit ſine die ꝛ conſule.h.d.❧Oppo.ō.de eden.l.pretor.vbi rōnes reddunꝛ cum die;ꝛ cōſule.Glo.ſol.dic ut in ea.❧Quero^b qd ſi heres petat copiā a notario teſtamēti vtruꝫ debeat ſibi dare cū die ꝛ conſule. Glo.in.l.i.C.eo. expreſſe dicit ꝙ nō.hic glo.inuit cōtrariū in ſolutione ꝯrij.ſi eniꝫ me mandāte teſtamentū eēt cōfectuꝫ:pōt peti cū die ꝛ cōſule ſicut rōnes:vt hic glo.inuit.ſed teſtm̄ fuit cōfectū defuncti mandato.ergo heredi dꝫ edi cum die ꝛ cōſule. vn̄ Jac. de are.ꝛ Cy.cū eo referūt in.d.l.i.ꝙ hoc dꝫ itelligi qn̄ petiꝛ edi ab alio nō a notario.nā ſi a notario ſemp dꝫ edi cuꝫ die ꝛ conſule ſiue petaꝛ ab herede ſiue a legatario q quantū ad ſuū legatuꝫ dr̄ heres:vt.l.ad tp̄s.ꝫ.de vſuc. mihi vr̄ ꝙ idiſticte a quocūqꝫ petaꝛ teſtamentū inſpici ꝛ deſcribi ad hoc vt videaꝛ an eius interſit: dꝫ hoc fieri ſine die ꝛ conſule.hic eſt tex.hic poſtꝗ aūt apparuerit māifeſte ꝙ intereſt alicui⁹. vel q: heres vr̄ legatarius:tūc dꝫ edi cum die ꝛ ꝯſule a notario. Ita intelligo dictum Ja.de are.que editio heredi fiat in totū:legatario dabitur particula ad eū pertinēs.ſ.legatum ꝛ inſtitutio heredis:vt.l.argentarius.§.edi.ō.de eden.ꝛ per doc in.l.ſi.C. de preci.ipe.offe.ꝛ in.c.contingit.extra de fide īſtru.quod aūt dico ꝙ ſufficit legatario ꝓducere particulam teſtamenti:nō ideꝫ dico ſi qs produceret particulā ſtatuti.id enim nō ꝓbat:ut.l.incivile de legi.quod plene examino.ꝫ.de oper. no. nun.ſup rubrica.idē dico ꝙ ſi quis vellet redarguere de falſo circa diem ꝛ conſulem poſſet petere ſibi edi cuꝫ die ꝛ conſule:ꝛ edi ab alio ꝗ a notario ꝛ a ſuo aduerſario:vt.l.i.§.editiones.de eden.

b ❧ Diē. quero. Adde ange.in.l.i.§.edere.ō edē.ꝛ bal.i.l.pe.hic alle.ꝛ ad de bar.i.l.augeri⁹.§.edi.ff.de eden.cū cōcor.ibi poſitis.

Utrum. Ex cauſa datur termin⁹ ad exhibendum tab.h.d.

Si quis. Hoc edictū cōpetit ꝯfitenti ꝯ negantē interdictū ꝛ heredi vendicatio cōpetit.h.d.cū.l.ſequē.

Ex.l.ſequenti.

❧Quis erit ordo cū mittitur ad teſtes aſſignatores abſentes.

c **Um ab initio.** Primo loquitur qn̄ oēs teſtes ſunt preſentes in eodem territorio.Secundo qn̄ quidā ſunt preſentes ꝛ quidā abſentes.Tertio qn̄ oēs abſentes.ſecunda ibi:in.l.ſed ſi maior.tertia in.l.ſed ſiquis.§. ꝛ ſi forte.Et in his.ll.tractatur quale dꝫ eſſe officiū iudicis ī aperiendo tabulas poſtꝗ liquet ꝙ aperiri debent.ꝛ hoc ſit pro ſūmario.❧Op.nā hec.l.cum ab initio:dicit teſtes cogendos venire cui cōtradicit.l.ſed ſi quis ſol.primū loquitur qn̄ ſunt in eodē territorio.ſcd̄ꝫ qn̄ in alio territorio.vel dic ꝙ etiā quādo ſunt in eodē territorio nō ſunt cogēdi venire:ſi nō poſſūt ſine magno īcōmodo:vt in ciuitatibus que habēt territoria multum diſtantia:ꝛ ſi poſſunt ſine magno incōmodo:tunc coguntꝛ:vt hic.❧Op.ꝙ etiā officium iudicis ſit dānoſum:vt.l.poſt legatum.§.is vero.de his qui.vt indig.Sol.dicit glo.^c ꝙ hec iniquitas tolleraꝛ quādoqꝫ. ſed ibi admixta eſt aliqua culpa.hic ſec⁹.❧Quero vtruꝫ iſti ſignatores debēt iurare.Glo. dicit ꝙ ſic: ſicut teſtes qui examinanꝛ:vt.l.iuſiuranduꝫ.C.de teſtibus. ❧Quero quādo^d mittiꝛ ad abſentes quis erit ordo.Rn̄.ſiquidē ſunt in ſuo territorio debꝫ iudex mittere notariū vel officialem ad recipiēdū iuramentū.ꝛ dicam in.l.ad egregias.ō.de iureiuran.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.auc̄.ſed iudex.Si autem in alterius territorio ſunt:cōmittaꝛ iudici alteri⁹ territorij ꝙ recipiat iuramētū ꝛ dicta:ꝛ ꝙ ſibi remittat.ipſe enim iudex principalis cāe dꝫ publicare:nō ille cui cōmittitur.ita tenet glo.ſed probatur in.l.iudices.ꝛ auc̄.apud eloquentiſſimuꝫ. .C.de fide inſtru.Et aduertendū eſt ꝙ conſiliū eſt ꝙ iudex cōmittet articulos diſtinctos ꝛ interrogatoria ſm̄ que teſtes interroganꝛ:vt in.c.preſentium.extra de teſta.lib.vj.

c c Um ab initio. dicit glo. vide bar.i.l.iij.§.ſi ꝓcu.qd quiſqꝫ iur.

d ❧ Quero qn̄. Quando iudex mittit in aliq loco ad examinādū teſtes ꝛc. ꝛ ad gloſam hic vide que no.bal.in.l.hac cōſultiſſima.§.ſiquis aūt.C.ō teſ.lꝫ hāc gl.nō alleget.ꝛ vide no.in.d.l.iudices.qd in crialibus dixi p⁹ bar.in.d.l.generaliter.§.ſi.C.de re.cre.ꝛ vide no.in.c.ſignificaſti.de of.ordi.

p **Upillares.** Tabule pupi.nō aperiunꝛ viuo pup.niſi ex cauſa.h.d.cum.l.ſe.Dicit tex.nō patieꝛ.cauſa poteſt eſſe que dicitur in.l.ſequē.

Si in duobus. Dicit tex. ſi apte ſunt ꝛ ſic pro alio aperiēdo nō cōpetit hoc edictuꝫ niſi ex cauſa ſi in alio diceret aliter ſcriptū:vt.l.ſemproni⁹. ꝫ.de leg.ij.❧Quero notarius dicit ſe rogatum de teſtamēto: ſed dicit ꝙ teſtator ſibi īpoſuit ꝙ nō deberet oſtendere alicui an pōt cogi: vt oſtēdat.ꝛ quid iuris ſit cogitabitis.

Si ſui natura. Quod natura facit non eget miniſterio iudicis.hoc dicit.

Si tabule. Quero qualiter ſubueniatur.Rn̄.contra corrumpentē vel ſupprimentem per act.l.acquil.vl̄ per acti.furti.vel per ac.falſi.vt.l.in.l.acquil.ſi deletum.ad.l.acquil.ꝛ.l.qui tab.ꝛ.l.quidā tabulaꝝ.ꝫ.de fur.ꝛ.l.paulus.ꝫ.de fal. cōtra heredē etiaꝫ ſuccurritur:ſi poſſet per teſtes probari.

❧ Siquis omiſ. cauſa. teſta. Rub.

❧Si qs omiſſa cā teſti ab inteſtato vel alio modo poſſideat hereditatem. Rr̄ica.